

ИЗВЕШТАЈ

**од работата на Надзорниот одбор на
Комерцијална банка АД Скопје во 2022 година,
колективно и од аспект на поединечните членови**

1. ВНАТРЕШНА ОРГАНИЗАЦИЈА И СТРУКТУРА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР

Согласно Законот за банките и Статутот на Банката, Надзорниот одбор се грижи за утврдување на деловната политика на Банката, ги утврдува и ги донесува плановите, програмите и другите општи акти врз основа на кои работи Банката, постојано го следи работењето на Банката, ги следи и ги анализира извештаите на супервизорската контрола над Банката и други извештаи од НБРСМ и презема други мерки за усогласување и работење на Банката согласно законските и подзаконските прописи.

Во рамките на овие надлежности, а притоа имајќи ја предвид и Програмата на мерки и активности на деловната политика за 2022 година, донесена од страна на Надзорниот одбор на Банката, Надзорниот одбор во овој извештаен период своите активности и работење особено ги насочи кон успешното работење на Банката, квалитетно и континуирано управување со ризиците во работењето, задржување на водечката позиција на Банката во банкарскиот систем во Република Северна Македонија, планирање и развој на нови производи и услуги на пазарот, усогласување на актите и политиките со измените во законската и подзаконската регулатива, заштита на информативниот систем, усогласување на каматните стапки со општите услови на пазарот и активностите сврзани со наплата на проблематичните побарувања. Во услови на пандемија предизвикана од COVID-19, Банката и во 2022 година ги презема и ги почитуваше сите пропишани мерки и активности со цел спречување на ширењето на COVID-19 и заради ублажување на влијанието на пандемијата во работењето и отплатата на обврските на правните и на физичките лица клиенти на Банката. Надзорниот одбор ги извршуваше своите активности во согласност со препораките и укажувањата на надлежните органи и институции во Република Северна Македонија.

Своето работење и активностите Надзорниот одбор главно ги остваруваше на своите редовни седници кои се одржуваа најмалку еднаш квартално.

Во 2022 година, согласно Законот за банките и Статутот на Банката, Надзорниот одбор функцијата ја остваруваше во состав од 7 члена, и тоа:

- Сава Димитрова, независен член и Претседател,
- Таки Фити, Заменик-претседател,
- Горан Антевски, член,
- Сашо Наумоски, член,
- Александра Максимовска Стојкова, независен член,
- Ванчо Чифлиганец, член и
- Фатмир Етеми, член.

Членовите на Надзорниот одбор на Банката се именувани на седницата на акционери на Собранието одржана на 02.04.2020 година, а мандатот им трае до 20.05.2024 година.

Во периодот јануари – декември 2022 година, Надзорниот одбор одржа 10 седници.

Во периодот меѓу две седници, Надзорниот одбор донесуваше одлуки и други акти и со писмена согласност на членовите.

2. ИЗВРШУВАЊЕ НА НАДЗОРНАТА ФУНКЦИЈА

Надзорниот одбор постојано го следеше работењето на Банката и на месечна основа ги разгледуваше извештаите на Управниот одбор за остварените финансиски резултати на Банката. Надзорниот одбор го следеше движењето на сите финансиски показатели, билансот на состојба, билансот на успех, профитабилноста и ликвидноста на Банката, депозитите на правни и на физички лица, остварените приходи и расходите на Банката со нивната структура, сопствените средства, стапката на адекватност на капиталот, причините за подобрувањата и влошувањата на портфолиото на Банката, наплатата на проблематичните побарувања, преземениот имот врз основа на ненаплатени побарувања, како и сите останати значајни прашања од работењето на Банката. Надзорниот одбор, заедно со Управниот одбор, редовно расправаше за состојбите во банкарскиот сектор, општите состојби во стопанството во Република Северна Македонија, како и за сите други прашања кои може да имаат влијание врз работењето на Банката.

Надзорниот одбор редовно и постојано остваруваше надзор врз работењето на Банката, Управниот одбор и другите органи на Банката. Надзорниот одбор постојано ја следеше ликвидноста и другите значајни параметри за успешно остварување на функциите на Банката, при што беа донесувани одлуки и предлагани мерки за нивно одржување и подобрување.

Својата надзорна функција Надзорниот одбор ја остваруваше преку:

- редовно разгледување на извештаите за работењето на Банката и другите извештаи изготвени од страна на Управниот одбор,
- одобрување на политиките за управување со ризиците, политиката за сигурност на информативниот систем и другите политики за вршење на финансиските активности на Банката,
- разгледување на извештаите на Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија, Друштвото за ревизија, Самостојната дирекција за внатрешна ревизија и Самостојната дирекција за контрола на усогласеноста на работењето на Банката и спречување перење пари,
- утврдување лимити за вкупна изложеност спрема поединечно лице над 20% од сопствените средства на Банката,
- одобрување трансакции со поврзани лица со Банката во износ над 6.000.000,00 денари,
- одобрување на плановите и програмите за работа, финансискиот план на Банката, годишниот план за внатрешна ревизија,
- одобрување на годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работењето на Банката,
- разгледување на извештаите на супервизијата и другите извештаи доставени од Народната банка и други надлежни институции, преземање мерки и редовно следење на активностите за надминување на утврдени неусогласености и слабости во работењето на Банката,
- други активности согласно законската и подзаконската регулатива и интерните акти на Банката.

Во рамките на своите надлежности утврдени со Законот за банките, подзаконската регулатива на Народната банка и Статутот на Банката, Надзорниот одбор презеде голем број активности и донесе повеќе акти со кои се утврдуваат деловните политики и стратегии во банкарското работење и други акти сврзани со работењето на Банката.

3. ПОЗНАЧАЈНИ АКТИ ДОНЕСЕНИ ОД СТРАНА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР

Политиките, одлуките и другите акти од надлежност на Надзорниот одбор се изготвени и предложени од страна на Управниот одбор, Кредитниот одбор или Одборот за управување со ризиците. Во извештајниот период, позначајни акти донесени од страна на Надзорниот одбор се:

- **Програма на мерки и активности на деловната политика и финансиски план на Комерцијална банка АД Скопје за 2022 година**

Надзорниот одбор ја усвои Програмата на мерки и активности на деловната политика и финансиски план на Комерцијална банка АД Скопје за 2022 година, која претставува основен документ во процесот на годишно планирање усогласен со Развојниот план на Банката за периодот 2021-2023 година и истата одговара на природата, видот и обемот на финансиските активности коишто ги врши и кои во идниот период планира да ги врши Банката, во услови на очекуваните промени во деловното и макроекономското опкружување. При изработката на деловната политика и финансиските проекции е земено предвид прифатливото ниво на ризик кое е утврдено со Стратегијата за преземање и управување со ризиците на Банката. Во рамките на деловната политика е дефинирана мисијата на Банката, корпоративните вредности, како и клучните стратешки и деловни цели, со мерки и активности за нивно остварување. Во текот на годината, Банката на редовна месечна, квартална и полугодишна основа го следи исполнувањето на деловната политика и ја оценува потребата од нејзино ревидирање.

- **План за континуитет во работењето на Банката**

Планот за континуитет во работењето на Банката претставува стратегија во рамки на Политиката за сигурност на информативниот систем на Банката кој ги поставува основите за воспоставување на деловните операции на Банката во случај на нивен неочекуван прекин. Прекин на деловните процеси подразбира состојба во која Банката не е способна да ги исполни своите деловни обврски од причини кои не може да ги контролира или во случаи кога Банката е физички или телекомуникациски оштетена, односно не се достапни нејзините информатички системи, човечки ресурси и средства за работа. Целта на Планот е минимизирање на финансиската загуба на Банката, реставрација и продолжување на сервисноста кон клиентите и намалување на негативните ефекти кои може да влијаат врз остварување на стратешките планови на Банката (репутација, оперативност, ликвидност, пазарна позиција и друго).

- **Кредитна политика и постапки на Комерцијална банка АД Скопје**

Кредитната политика и постапки на Банката на секои 18 месеци редовно се ревидира и доставува до Надзорниот одбор на Банката како нов основен текст.

Во Кредитната политика и постапки се содржани измените и дополнувањата донесени во периодот од 29.01.2020 до 30.06.2022 година како и техничките измени и дообјаснувања на одредени пропишани постапки и активности, кои соодветствуваат на тековните процеси и пракса на работење и се во согласност со законската и подзаконската регулатива на НБРСМ.

- **Политика за управување со ризик на земја на Комерцијална банка АД Скопје**

Политиката за управувањето со ризик на земја на Банката претставува усогласување со Одлуката за методологијата за управување со ризици и со дадени препораки од Самостојната дирекција за внатрешна ревизија.

- **Политика и постапки за управување со имотот на Комерцијална банка АД Скопје**

Новата Политика и постапки за управување со имотот на Комерцијална банка АД Скопје претставува усогласување на постојната Политика со промените во законската регулатива на НБРСМ кои го регулираат тој сегмент од работењето, промени во интерните акти на Банката, измена на Статутот и промена во организационата структура и надлежностите на организационите единици.

- **Маркетинг политика на Комерцијална банка АД Скопје**

Комерцијална банка АД Скопје е современа, пазарно ориентирана компанија која својата успешна пазарна позиција ја гради и одржува преку понуда на супериорна вредност за постојните и потенцијалните клиенти, односно преку примена на современи маркетинг алатки и активности во своето работење. Динамичните технолошки промени, променливите вкусови, потреби и барања на клиентите, силната конкуренција на финансискиот пазар и останатите трендови на дигитализација, бараат тековно и навремено прилагодување на политиките за управување со маркетингот. Оттаму, оценето е дека е потребна надградба на претходно воспоставените начела за управување со маркетинг активностите на Банката, односно на Маркетинг политиката на Комерцијална банка АД Скопје, согласно новите трендови кои се присутни во маркетингот и природната еволуција на брендот Комерцијална банка.

- **Политика за одржливост на Комерцијална банка АД Скопје**

Концептот на одржливост и одржлив развој и потребата од преземање конкретни активности во врска со климатските промени се присутни во јавноста веќе неколку децении. Во последните години, особено по потпишувањето на Парискиот договор и усвојувањето на Целите за одржлив развој од страна на Обединетите нации во 2015 година, тие прашања го добиле вниманието и посветеноста која ја заслужувале. За остварување на целите од Парискиот договор и Целите за одржлив развој, неопходна е вклученост на сите субјекти, вклучително и финансиските институции. Како клучни институции во финансискиот систем на секоја земја, банките со својата улога на финансиски посредници придонесуваат за раст и развој на целокупната економија, што на Комерцијална банка АД Скопје ја наметнува потребата од донесување на Политика за одржливост.

- **Политика за постапување по поплаки и други мислења доставени до Комерцијална банка АД Скопје**

Политиката за постапување по поплаки и други мислења доставени до Комерцијална банка АД Скопје содржи предлози кои се однесуваат на дополнување или допрецизирање на одредени одредби, одредени промени во структурата на текстот, а во насока на нејзино концепциско подобрување, како и промени од технички карактер согласно тековната пракса и повеќегодишното искуство, имајќи предвид дека претходната Политика е донесена пред 9 години.

- **Политика за управување со портфолио по налог и за сметка на индивидуален клиент на Комерцијална банка АД Скопје**

Политиката за управување со портфолио по налог и за сметка на индивидуален клиент е донесена за да се усогласи работењето на Банката со новиот Правилник за начинот на вршење на работите на управување со средства (портфолио) по налог и за сметка на индивидуален клиент и инвестиционо советување и за хартиите од вредност и другите финансиски инструменти во кои може да се вложуваат средствата на клиентот, донесен од страна на Комисијата за хартии од вредност на Република Северна Македонија.

- **Измени на Политиката за управување со репутациски ризик на Комерцијална банка АД Скопје**

Измените на Политиката за управување со репутациски ризик на Комерцијална банка АД Скопје се однесуваат на пропишување на интерни индикатори за изложеност на репутациски ризик. Законската регулатива која се однесува на репутацискиот ризик не дефинира регулаторни индикатори за мерење на изложеноста на овој ризик, поради што во Политиката истите не биле утврдени. Двата интерни индикатора кои се предложени веќе се дефинирани во Процедурите за спроведување на процесот на утврдување на интерниот капитал на Комерцијална банка АД Скопје (ПИЛ), а истите се користат и во процесот на утврдување на интерната ликвидност (ПИЛ) како критериуми за утврдување на материјалност на репутацискиот ризик, при што во случај на негова материјалност, ќе подразбира утврдување на интерен капитал (во ПИК) и интерна ликвидност (во ПИЛ) за тој тип на ризик.

- **Измени на Политиката и постапки за работа на Самостојната дирекција за управување со проблематични кредити на Комерцијална банка АД Скопје**

Со измените во Политиката и постапки за работа на Самостојната дирекција за управување со проблематични кредити се врши усогласување на продажбата на побарувањата согласно Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за методологијата за управување со кредитниот ризик (Сл. весник бр.83/22 од 4.4.2022 година).

- **Измени на Кодексот за корпоративно управување во Комерцијална банка АД Скопје**

Измените се во насока на усогласување на Кодексот за корпоративно управување

во Комерцијална банка АД Скопје со измените на Статутот на Банката во делот на проширување на составот на Управниот одбор со двајца нови членови.

- **Измени на Методологијата за утврдување на каматните стапки на Комерцијална банка АД Скопје**

Измените на Методологијата за утврдување на каматните стапки на Комерцијална банка АД Скопје се вршат во насока на усогласување со реформите на референтните каматни стапки на глобално ниво, односно транзиција на LIBOR каматните стапки кон други релевантни референтни каматни стапки.

- **Одлука за именување членови на Управниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје**

Согласно измените на Статутот на Банката од 30.03.2022 година, со кои бројот на членови на Управниот одбор се зголемува од три на пет, Надзорниот одбор на Банката донесе Одлука за именување членови на Управниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје со која се проширува составот на Управниот одбор со двајца нови членови. Проширувањето се врши заради зголемувањето на обемот и видовите на активности кои ги врши Банката со цел одржување и зголемување на вредноста на капиталот, максимизирање на профитабилноста на работењето, дигитализација и развој на информатичката технологија во сите сегменти од работењето, обезбедување целосна усогласеност со законската регулатива за финансиско известување и за управување со ризиците, како и одржување и зголемување на учеството на Банката во банкарскиот пазар.

- **Одлуки за утврдување лимити за вкупна изложеност на Комерцијална банка АД Скопје спрема одредени комитенти и со нив поврзаните лица**

Одлуките се донесени согласно надлежноста на Надзорниот одбор, уредена во Статутот на Банката и со Кредитната политика и постапки на Банката, за одобрување изложеност спрема поединечно лице од над 20 %, односно давање согласност за одобрување изложеност спрема поединечно лице од над 13 % од сопствените средства на Банката. Со цел да се обезбеди побрза, квалитетна и ефикасна услуга на комитентите, Надзорниот одбор со посебни одлуки утврдува вкупни лимити на кредитна изложеност спрема одредени комитенти и со нив поврзаните лица, додека поединечните одлуки за одобрување на кредитна изложеност во рамки на одобрените лимити ги донесува Одборот за управување со ризици. Лимитите се утврдени врз основа на претходно спроведена анализа и се ревидираат најмалку на тримесечна основа.

- **Одлука за утврдување лимити за вкупна изложеност на Комерцијална банка АД Скопје спрема банки и штедилници во Република Северна Македонија и спрема странски банки**

Во согласност со Политиката за изложеност на Комерцијална банка АД Скопје спрема банки и штедилници во Република Северна Македонија и спрема странски банки, Надзорниот одбор воспостави лимити за изложеност на Банката кон одредени банки.

- **Одлука за каматните стапки на Банката**

Одлуката за каматните стапки на Банката е донесена врз основа на профитабилноста на Банката и нејзината конкурентска позиција на банкарскиот пазар во Република Северна Македонија, извршените согледувања на состојбите на пазарот, како и можностите и потребите на Банката.

- **Одлука за тарифата на надоместоци за услугите што ги врши Банката**

При донесување на Одлуката за тарифата на надоместоци за услугите што ги врши Банката, земени се предвид профитабилноста на Банката, одржувањето на нејзината конкурентска позиција во банкарскиот систем и настојувањето Банката да го одржи приматот на банкарскиот пазар во Република Северна Македонија.

4. ДРУГИ АКТИВНОСТИ НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР

Поаѓајќи од надлежностите што ги има Надзорниот одбор согласно Законот за банките и Статутот на Банката, во овој извештаен период за одбележување се и следните активности преку кои Надзорниот одбор ја извршуваше својата надзорна функција:

- **Наплата на побарувањата од правни и од физички лица**

Во извештајниот период, Надзорниот одбор со особено внимание ја следеше и повеќе пати расправаше за наплатата на побарувањата со соодветни препораки за понатамошно постапување. Како резултат на преземените мерки и интензивните активности за наплата на проблематичните пласмани во периодот јануари - декември 2022 година, наплатени се проблематични побарувања од правни лица во вкупен износ од 693.805.922,00 денари, и тоа со готовинска уплата од должниците и заложените должници 53.984.070,00 денари, со преземање на заложен имот 40.669.237,00 денари, со продажба на заложен имот на лицитација 258.895.167,00 денари, со отстапување - продажба на побарувањата на други субјекти 25.545.295,00 денари и во стечајни постапки се наплатени 314.712.153,00 денари.

Во текот на 2022 година се наплатени побарувања од физички лица, за кои е поведена постапка за присилна наплата, во вкупен износ од 144.950.306,00 денари, од кои со готовинска уплата 118.697.652,00 денари, со продажба на заложен имот на лицитација 15.526.211,00 денари, со преземање на заложен имот 2.089.939,00 денари и 10.726.443,00 денари со отстапување - продажба на побарувањата на други субјекти.

- **Следење на статусот на информативната сигурност во Банката**

Надзорниот одбор редовно го следеше статусот на информативната сигурност преку информациите на одговорните лица за сигурноста на информативниот систем за спроведените и планираните активности.

- **Продажба на недвижен имот стекнат врз основа на ненаплатени побарувања**

Надзорниот одбор, во рамките на своите надлежности утврдени со законската регулатива и Политиката за управување со имотот на Банката, во 2022 година донесе повеќе одлуки и планови за продажба на недвижен имот стекнат врз основа на ненаплатени побарувања, а кој Банката не го користи за извршување на своите функции. Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше извештаите од Одборот за управување со ризици за преземените средства, активностите за нивна продажба, статусот на реализирање на плановите за продажба и за продадените преземени средства. Во 2022 година Банката продаде имот стекнат врз основа на ненаплатени побарувања по продажна цена во износ од 151.208.619,00 денари.

- **Разгледување на извештаите за профил на ризици, извештаите за профил на ризици - стратегиски ризик и извештаите за профил на ризици од аспект на кредитниот ризик**

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше извештаите за профил на ризици од аспект на стратегиски ризик и од аспект на кредитниот ризик и преку нивната анализа утврди дека во текот на 2022 година Банката нема значителна изложеност на ликвидносен ризик, валутен ризик, ризик на каматните стапки, пазарен, оперативен и репутациски ризик. Банката континуирано ја усогласува својата работа со супервизорските стандарди од Законот за банки и Законот за трговски друштва. Континуирано се врши анализа и следење на економските фактори и технолошките промени, економските трендови во националната, регионалната и глобалната економија, со што се стекнуваат информации кои се потребни за процесот на одлучување. Стратегискиот и деловниот план се носат врз основа на адекватна подготовка, со соодветно поставување на стратешки цели и иницијативи, при што се земени предвид макроекономското опкружување, конкуренцијата во сите клучни активности кои ги врши Банката, внатрешните можности и други релевантни фактори и околности.

- **Анализа на резултатите од извршено стрес-тестирање**

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше резултатите од стрес-тестирањето заради оцена на потенцијалното влијание на еден или на повеќе внатрешни или надворешни фактори на ризик врз вредноста на средствата и обврските, односно врз нивото на сопствените средства и адекватноста на капиталот. Стрес-тестирањето е извршено за кредитен ризик, ликвидносен ризик, валутен ризик и ризик од промена на каматните стапки во портфолиото на банкарски активности, со користење на моделот предложен од НБРСМ.

- **Извештај за структурата на вкупната кредитна изложеност, според категорија на ризик и по активности/области што се од значење за изложеноста на Банката на кредитен ризик и Извештај за нивото и движењето на исправката на вредност и посебна резерва на ниво на вкупната кредитна изложеност**

Во согласност со барањата од НБРСМ, Надзорниот одбор на секои три месеци ги разгледуваше извештаите од Секторот за управување со ризици и планирање.

- **Извештаи од Одборот за управување со ризици, Самостојната дирекција за внатрешната ревизија и Самостојната дирекција за контрола на усогласеноста на работењето на Банката и спречување перење пари**

Надзорниот одбор ги следеше активностите на Одборот за управување со ризици преку редовно разгледување на извештаите, при што е констатирано дека Одборот за управување со ризици соодветно и континуирано го следи и оценува степенот на ризичност, ги анализира извештаите релевантни за управување со ризиците, како и ефектите од управувањето со ризиците. Ефектите од управувањето со ризиците на Банката се соодветно прикажани преку извештаите на Одборот за управување со ризици и разгледаните информации за изложеност на кредитен, ликвидносен, пазарен ризик, ризик на каматни стапки, валутен, оперативен и другите видови ризици.

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше и ги следеше извештаите од Самостојната дирекција за внатрешната ревизија и во зависност од констатираните состојби во работењето на Банката, донесуваше соодветни заклучоци и преземаше мерки за надминување на истите.

Надзорниот одбор редовно ги разгледуваше и извештаите од Самостојната дирекција за контрола на усогласеноста на работењето на Банката и спречување перење пари.

- **Преглед на пролонгирани и реструктурирани побарувања на Банката, рефинансирани побарувања – стопанство, исклучоци на ниво на Банката, одобрени кредити за рефинансирање - население, одобрени кредити со отстапки - население и наплатени нефункционални кредитни изложености**

Надзорниот одбор на квартална основа ги разгледуваше прегледите за пролонгирани и реструктурирани побарувања на Банката и прегледите на наплатени нефункционални кредитни изложености од Секторот за управување со ризици и планирање.

Надзорниот одбор на секои три месеци ги разгледуваше прегледите на рефинансирани побарувања и прегледите на исклучоци на ниво на Банката од Секторот за кредитирање на стопанство. Надзорниот одбор на квартална основа ги разгледуваше прегледите на одобрени кредити за рефинансирање и прегледите на одобрени кредити со отстапки од Секторот за кредитирање на население.

- **Одлука за одобрување на Одлуката за престанување со работа на Експозитура на Комерцијална банка АД Скопје – „КБ-2“**

Во насока на рационализација на постојната мрежа на експозитури на Банката во Скопје, како и зголемување на вкупната ефикасност на работењето на Банката, Надзорниот одбор донесе Одлука за одобрување на Одлуката за престанување со работа на Експозитурата „КБ-2“ – Скопје.

5. СОРАБОТКА СО УПРАВНИОТ ОДБОР

Во текот на 2022 година Надзорниот и Управниот одбор остварија континуирана соработка која обезбеди одлуките на Надзорниот одбор да бидат донесени во транспарентна и документирана постапка.

Политиките, актите и одлуките од надлежност на Надзорниот одбор се изготвени и предложени од страна на Управниот одбор и Одборот за управување со ризици на Банката. Надзорниот одбор разгледува и одобрува и други акти и извештаи кои се претходно донесени или изготвени од Управниот одбор.

Со деловниците за работа, политиките и другите интерни акти на Банката детално се дефинирани правата и одговорностите на Надзорниот одбор и на Управниот одбор, како и соработката и линиите на известување меѓу органот на надзор и органот на управување.

Надзорниот одбор на месечна основа ги разгледуваше и ги анализираше извештаите за финансиските резултати и работењето на Банката изготвени од Управниот одбор, при што оцени дека сите доставени извештаи даваат соодветна и комплетна слика за финансиските резултати, позначајните аспекти од работењето на Банката и работењето на Управниот одбор за односниот период.

Членовите на Управниот одбор присуствуваа на седниците на Надзорниот одбор и, согласно своите дефинирани надлежности, даваа дополнителни образложенија за материјалите доставени за седниците. На наведените средби, по принципот на добро корпоративно управување, водеа отворени дискусии по однос на материјалите за седниците на Надзорниот одбор и за сите значајни прашања од работењето на Банката. Управниот одбор редовно го информираше Надзорниот одбор и ги даваше своите согледувања за сите релевантни прашања кои може да имаат влијание врз работењето на Банката, како и за севкупниот развој на настаните во банкарската и во деловната сфера.

Соработката со Управниот одбор се одвиваше за сите значајни прашања од работењето на Банката, особено при дефинирање на деловните цели и развојниот план на Банката, стратегиите за преземање и управување со ризиците, профилот на ризичност, политиките за остварување на деловните цели и целите во однос на профилот на ризичност на Банката.

Покрај членовите на Управниот одбор, во улога на внатрешен правен советник, на седниците на Надзорниот одбор редовно присуствуваа и директорите кои раководат со организационата единица која е одговорна за поддршка на органите на Банката и за правилна примена на законските процедури и интерните акти од страна на органите, како и Директорот на Самостојната дирекција за внатрешна ревизија.

6. СУДИР НА ИНТЕРЕСИ

Во текот на 2022 година се донесени неколку одлуки од страна на Надзорниот одбор во кои е идентификуван судир на интереси на некој од членовите на Надзорниот одбор. Членовите на Надзорниот одбор чија објективност била доведена во прашање заради судир на интереси, пред седниците даваа изјави за судир на интереси и не учествуваа во разгледување и донесување на соодветните одлуки.

7. ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА НАДЗОРНИОТ ОДБОР ОД АСПЕКТ НА ПОЕДИНЕЧНИТЕ ЧЛЕНОВИ

Членовите на Надзорниот одбор на Банката, со стекнатото образование и искуство од различни области, успешно го следеа и оценуваа работењето на Управниот одбор во 2022 година. Тие имаат познавања од областа на локалната и регионалната економија и финансии во Република Северна Македонија, надополнето со познавањата од областа на глобалната економија и финансии на Таки Фити и Александра Максимовска Стојкова, како повеќегодишни професори по економски и правни науки на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје. Во 2022 година во извршување на надзорната функција на Банката членовите на Надзорниот одбор остварија одлична меѓусебна соработка разменувајќи свои искуства и знаења.

Сите членови на Надзорниот одбор дадоа активен и значителен придонес во функционирањето на Одборот. Одлуките на Надзорниот одбор се донесени во транспарентна и документирана постапка, врз основа на компетентна и објективна процена. Во согласност со принципите на добро корпоративно управување, Надзорниот одбор оствари добра соработка со Управниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Самостојната дирекција за внатрешната ревизија, без притоа да учествува во секојдневното управување со Банката. Ваквиот начин на работа на Надзорниот одбор придонесе за стабилно, сигурно и ефикасно управување и соодветен надзор врз органите и работењето на Банката.

1. Сава Димитрова – независен член и Претседател на Надзорниот одбор

Сава Димитрова со своето знаење и долгогодишно искуство како менаџер на успешна компанија има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување, како и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Таа ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Сава Димитрова поседува репутација на успешен менаџер и стопанственик, ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како независен член на Надзорниот одбор на Банката, таа објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оценка на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор и избегнува следење на колективните ставови.

Сава Димитрова не членува во органи на надзор и/или органи на управување на други друштва, така што таа посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од нејзините надлежности како независен член и Претседател на Надзорниот одбор.

Сава Димитрова во улога на Претседател на Надзорниот одбор се грижеше за правилно функционирање на Одборот во 2022 година. Во извештајниот период, од страна на Претседателот на Надзорниот одбор седниците се свикувани редовно и навремено, во согласност со Деловникот за работа на Надзорниот одбор. Претседателот го утврдуваше предлогот за дневен ред на седниците, претседаваше и раководеше со седниците, се грижеше за навремено доставување на потребните материјали, обезбедување целосни и навремени информации на членовите на Одборот и доволно време за подготовка од страна на членовите. Претседателот поттикнуваше активна и отворена дискусија на седниците на Одборот, со доволно време за поставување дополнителни прашања и давање образложенија по материјалите доставени за седницата. Истовремено, како независен член на Надзорниот одбор, објективно и независно учествуваше во работата и одлучувањето на Одборот преку давање свои забелешки, мислења, препораки и предлози со цел понатамошно успешно работење на Банката. Сава Димитрова во име на Надзорниот одбор ги потпишуваше донесените одлуки и другите акти. Како член на Одборот за ревизија, Сава Димитрова придонесе за успешно координирање на активностите на Одборот за ревизија и на Надзорниот одбор на Банката. Во својство на Претседател на Надзорниот одбор, Сава Димитрова даде значителен придонес за ефикасно и успешно работење на Надзорниот одбор на Банката и за остварување добра соработка на Надзорниот одбор со Управниот одбор, Одборот за ревизија, Одборот за управување со ризици и Кредитниот одбор на Банката.

Учествуваше во работата на 10 седници на Надзорниот одбор во текот на 2022 година.

2. Таки Фити – член и Заменик-претседател на Надзорниот одбор

Таки Фити со своето знаење и долгогодишно искуство како професор на Економскиот факултет на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, има широки познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на почитуван професор по економски науки и академик. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Таки Фити објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оцена на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Имајќи предвид дека Таки Фити не членува во органи на надзор и/или органи на управување на други друштва, тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член и заменик-претседател на Надзорниот одбор.

Таки Фити, како заменик-претседател на Надзорниот одбор, го заменува и ги потпишуваше актите во отсуство на Претседателот на Надзорниот одбор. Како член на Надзорниот одбор и на Одборот за ревизија, Таки Фити има значајна улога во остварувањето на успешна и координирана соработка на овие два одбора. Со своето широко познавање и практично искуство од областа на финансиите и банкарството, тој значително придонесе за успешно извршување на активностите на Надзорниот одбор во 2022 година, особено од аспект на анализа и оцена на финансиските и деловните извештаи за работењето на Банката, извештаите на Одборот за ревизија и на Внатрешната ревизија. Таки

Фити активно учествуваше во работата на седниците на Надзорниот одбор и во донесувањето одлуки и други акти и без одржување седница со писмена согласност на членовите на Одборот.

Учествуваше во работата на 10 седници на Надзорниот одбор во текот на 2022 година.

3. Горан Антевски - член

Горан Антевски со своето знаење и искуство како успешен стопанственик, има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен стопанственик. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Горан Антевски објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оценка на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Горан Антевски, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува и функција на Управител во Друштвото за производство и трговија Раде Кончар – ТЕП ДООЕЛ Скопје, и тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката.

Горан Антевски, применувајќи го своето искуство стекнато како успешен стопанственик и своите познавања за севкупните услови во стопанството во Република Северна Македонија, даде значителен придонес во работењето на Одборот. Горан Антевски активно учествуваше во расправите по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, даваше свои забелешки и мислења, особено во разгледување на позицијата на Банката во однос на конкурентските банки, унапредување на информативниот систем и придонесе за успешно извршување на активностите на Надзорниот одбор на Банката во 2022 година.

Учествуваше во работата на 9 седници на Надзорниот одбор во текот на 2022 година.

4. Сашо Наумоски – член

Сашо Наумоски со своето знаење и искуство како менаџер на успешна компанија, има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен менаџер. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Сашо Наумоски објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оценка на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Иако Сашо Наумоски, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува и функција на Генерален извршен директор на ПИ Витаминка АД Прилеп, сепак тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје.

Сашо Наумоски, со своето повеќегодишно работно искуство во стопанството на Република Северна Македонија придонесе за успешно функционирање на Одборот. Сашо Наумоски активно и објективно, со изнесување свои забелешки и мислења, учествуваше во расправите по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, разгледувањето на состојбата на одделни комитенти, одржување на конкурентната позиција на Банката во банкарскиот систем, работењето на филијалите на Банката, како и во разгледувањето и донесувањето на актите на Надзорниот одбор.

Учествуваше во работата на 7 седници на Надзорниот одбор во текот на 2022 година.

5. Александра Максимовска Стојкова – независен член

Александра Максимовска Стојкова со своето знаење и повеќегодишно искуство како професор на Правниот факултет Јустинијан I на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, има широки познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Таа ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на реномиран професор по правни науки. Таа ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како независен член на Надзорниот одбор на Банката, Александра Максимовска Стојкова објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оценка на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор, самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор и избегнува следење на колективните ставови. Имајќи предвид дека Александра Максимовска Стојкова не членува во органи на надзор и/или органи на управување на други друштва, таа посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од нејзините надлежности како независен член на Надзорниот одбор.

Александра Максимовска Стојкова, даде значителен придонес во работењето на Одборот, применувајќи го своето професионално и академско искуство во областа на финансиите. Во извештајниот период, како член на Одборот за ревизија и на Надзорниот одбор, Александра Максимовска Стојкова придонесе за добра соработка на овие органи. Таа активно учествуваше во разгледување на прашањата поврзани со регулаторните барања за работењето на Банката, надзорот врз управувањето со пазарните и репутациските ризици, извештаите од работењето на органите на Банката, како и останатите прашања од надлежност на Надзорниот одбор.

Учествуваше во работата на 10 седници на Надзорниот одбор во текот на 2022 година.

6. Ванчо Чифлиганец – член

Ванчо Чифлиганец со своето знаење и искуство на долгогодишен стопанственик и професор по економска геологија и менаџмент, а сега и сопственик и менаџер на успешна компанија, има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен стопанственик. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Ванчо Чифлиганец објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оценка на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Ванчо Чифлиганец, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува и функција на Управител во Градежната компанија АД ОРА Инженеринг ДООЕЛ Скопје и посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Банката.

Ванчо Чифлиганец со своето работно искуство во стопанството во Република Северна Македонија придонесе за успешно извршување на активностите на Надзорниот одбор. Тој даваше препораки и иницијативи во врска со материјалите за седниците на Надзорниот одбор, работењето на филијалите на Банката и учествуваше во расправите по сите останати прашања од надлежност на Надзорниот одбор.

Учествуваше во работата на 9 седници на Надзорниот одбор во текот на 2022 година.

7. Фатмир Етеми – член

Фатмир Етеми со своето знаење и искуство како директор на успешна компанија има познавања и разбирање на воспоставеното корпоративно управување и улогата на Надзорниот одбор во корпоративното управување во Банката. Тој ја познава финансиската состојба и профилот на ризичност на Банката. Поседува репутација на успешен менаџер. Тој ги почитува законските одредби и договорните обврски, соработува со супервизорските органи и ја почитува корпоративната култура и вредности на Банката.

Како член на Надзорниот одбор на Банката, Фатмир Етеми објективно и независно ги извршува своите надлежности и врши независна и објективна оценка на решенијата кои се предлагаат од другите членови на Надзорниот одбор и самостојно ги анализира одлуките и предлозите на Управниот одбор.

Иако Фатмир Етеми, покрај членството во Надзорниот одбор на Банката, извршува функција на Управител на ЗСФ КОМ ДООЕЛ Скопје и Претседател на Надзорниот одбор на Скопски пазар АД Скопје, сепак тој посветува доволно време за извршување на обврските кои произлегуваат од неговите надлежности како член на Надзорниот одбор на Комерцијална банка АД Скопје. Фатмир Етеми, активно и објективно, со изнесување свои забелешки и мислења, учествуваше во расправите по прашањата од надлежност на Надзорниот одбор, како и во разгледувањето и донесувањето на актите на Надзорниот одбор, со што даде придонес во остварувањето на надзорната функција на Одборот.

Учествуваше во работата на 10 седници на Надзорниот одбор во текот на 2022 година.

8. ЗАКЛУЧНИ СОГЛЕДУВАЊА

Работењето на Надзорниот одбор во текот на 2022 година беше во рамките на законски утврдените надлежности и основните акти со кои е уредена деловната политика на Банката и основните цели на Банката, давање насоки за преземање мерки и активности заради успешно одржување на позицијата на Банката во банкарскиот систем, следење на трендовите и новините, подобрување на наплатата на побарувањата, прилагодување на работењето кон потребите на пазарот, преземање на мерки заради поуспешно справување

со последиците предизвикани од пандемијата предизвикана од COVID - 19 и слично. Надзорниот одбор и во 2022 година ја извршуваше својата функција во услови на пандемија предизвикана од COVID-19, притоа почитувајќи ги мерките и препораките во насока на спречување на последиците од ширење на COVID-19.

Сите членови на Надзорниот одбор дадоа активен и значителен придонес во функционирањето на Одборот. Одлуките на Надзорниот одбор се донесени во транспарентна и документирана постапка, врз основа на компетентна и објективна процена. Во согласност со принципите на добро корпоративно управување, Надзорниот одбор оствари добра соработка со Управниот одбор, Одборот за управување со ризици, Одборот за ревизија и Самостојната дирекција за внатрешна ревизија, без притоа да учествува во секојдневното управување со Банката. Ваквиот начин на работа на Надзорниот одбор придонесе за стабилно, сигурно и ефикасно управување и соодветен надзор врз органите и работењето на Банката.

**ЗАМЕНИК-ПРЕТСЕДАТЕЛ НА
НАДЗОРНИОТ ОДБОР НА БАНКАТА**

Таки Фити

